

ՍԱՐԳԻՍ ԱՐՔԵՊ. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

(Հարստ-ի-սիրտ-ի)

ԵՐԿ ԵՐԵՆՁԻՆ

Աստիճանաբան, գոյ ինձ պարտ է ինձ
Իստիճանաբան, գոյ ինձ պարտ է ինձ
Գոյ ինձ պարտ է ինձ, համարապետ,
Գոյ ինձ պարտ է ինձ, համարապետ,

1 Արդ՝ ծննեալ եմ ի ԹՕՈՒՆ փրկիչի,
Հազար եւ եօթն հարիւրորդի,
Քառասներորդ եօթներորդի,
Ի միջագետտ հուպ Տիգրիսի:

2 Այն է յԱմբիթ շէն հրաշակերտ,
Որ եւ ասի Տիգրանակերտ,
Եղեալ քեռւոյս նախ աշակերտ,
Որ նոյն Ամբիթ էր հովուապետ:

3 Ծընոցքս եկեալ ի Բաղիշոյ,
Ի բուն իւրեանցիսկ հայրենւոյ,
Բրնակէին անդ բոս մարդոյ,
Վըտարանդւոյ Լճաբարտուոյ:

4 Քանզի Սեպուհ իշխանը կորդեաց,
Որք տրեխին եւս Բաղիշեանց,
Ձինեալ յաւէժ ընդգէմ միմանց,
ԲՕՆԱԿԱ առնէին տարազընաց:

5 Հայր իմ կոչիւր Քօնէնց Սահակ,
Մայրս Նուբարիեանց Մարթա զաւակ,
Երկուքն իսկ լաւ բարոյս ունակ,
Զորս գովել ինձ թէպէտ չէ հարկ:

6 Ձի Բաղիշեանց յայտ է համբուն,
Թէ Նուբարիեանց եւ Քօնէնց տուն
Զիւրդ էին յար բարեուն
Եւ ընչաւեւ եւ զարգաբուն:

7 Նաեւ Եսկոր պապս մայրական,
Որ բարունն էր ըզհետ մահաւան,
Կընով իւրոյ սակաւամեան,
Էր առաջնորդ հօտին Ամբիսն:

8 Սա մինչ Բաղէշ չէր յանդորրու,
Որդւով իւրով Աբրահամու,
Նըստէր ի վանս Սուրբ Եօհաննու,
Պերանայեալ Ամբիգօլու:

9 Ուր նա Չ որդին ըզհետ աւաման,
Ըզկարդ, վեղար եւ գաւազան,
Ի միասին արժանանան,
Առնուլ ի առնո հանգիստական:

10 Անտի սպայ սոյն երկրորին,
Յուխա երթային յԵՂԻՍԻՍԻՆ
Ուր նըկարակ զոյդ կարգէին,
Մեր աշուանից մեծ աշխարհին:

11 Եղեալ նոցա պաշտօնն զայն,
Դարձեալ ի վանս տեղւոյն իշխան,
Կաթուղիկոսն օրհնէր յատան,
Եպիսկոպոս կից զերկոսեան:

12 Որք եւ անտի յետ ինչ ամաց,
Բոտ բաղձանաց սըրտից իրենաց,
Յուխա զընային սըրտից տեղեաց,
Յերուսաղէմ շէն սըրբայեաց:

13 Ուր Գրիգոր քաջ պատրիարք,
Ճանաչելով, նոցուն տոհմ, յարկ,
Առնէր նոցա շուք, շքնորհ յարդ,
Կարգեալ յիւրոց բարունաց կարգ:

14 Որ եւ զՆոսին ըզհետ փղեռ,
Զոյդ նըկարակ սուրբ Եսկորու,
Կարգէր յաշխարհս մեծ Մանուկու,
Եւ մանաւանդ Աժդարխանու:

15 Ետ փղղանման Գրիգորի,
Սոյն երկրորին հայր եւ որդի,
Գընան ի շէն Կոստանդնին,
Յաւուր Եսկոր պատրիարքի:

16 Անգէն նըքին մարգավարեալ,
Առ ժամանակ մի գաղարեալ,
Ցեառն Եսկորու ծանօթացեալ,
Ի նըմանէ լինին պատուեալ:

17 Ուր Կարապետն որ սրվածի,
Ապարանից թագաւորի,
Տայր ըզքոյն իւր հարազատի,
Պապին Եսկոր վարդապետի:

18 Սոյն առ եղեալ յետոյ միշնորդ,
Կարգիւր պապ իմ, անդ առաջնորդ,
Շինին Ամբիթ յայնժամ պեճ յորդ,
Պերսոս Բարբադին կացեալ յաջորդ:

19 Այս ինչ լինէր իբր յայն ամին,
Յոր ըսկրոյ նախ առաջին,
Յանգէտս գիտել զՂոյս արեգին,
Անգ մեր իմում յանդրոյթ զըրկին:

20 Իսկ յետ իբրու հընդից ամաց,
Հաւն իմ Եսկոր վաթոռն յանձնեաց,
Աբրահամու սրբւոյն կամաց,
Հաւանութեամբ իւրոց խաշանց:

21 Ետ սակաւու պապս ծերունի,
Ի վանս տեղւոյն որ Արղընի,
Բարձրահայեաց Աստուածածնի,
Ի հանդերձեալն անգրափիլի:

22 Ապա չըեալ Աբրահամու,
Երթայր ի շէն Կոստանդնիու,
Ուր յանուն իւր յեակար առնու,
Առ հովուել զիմ Ամբիթ ամու:

33 Յայնրմ վայրի, զառազանքան.
Աշէքսանդրոր որ Բիւզանդեան,
Կաթուղիկոսն Արարատեան,
Զըւէր անտի տա. վայրն իջման:

34 Ու եւ ընդ իւր տանէր տնգամ,
ցնւգոկիւղ քաղաք յայնժամ,
Լգքեռիս իմ Տէր Աբրահամ,
Զերթ ուղեկից եւ բարեկամ:

35 Անտի քեռիս գառ ի վնհէն,
ՅԱմիթ քաղաք դարձեալ անդրէն,
Պատուիր յողջոյն իւրմէ հօտէն,
Քաջ եւ հրեղաւ հովտի զօրէն:

36 Նա զի համառ մայր իմ Մարթա,
Թողեալ յաստիս զիս եօթնամեայ,
Փոխեալ էր առ կեանս մշտապէս,
Զարգանայի առ քեռս ապա:

27 Եւ մինչ էի իւր եօթնամեայ,
Վարժեալ փոքր ինչ լընթերցարան,
Բընակէի ես յօթարան,
Աբրահամու քեռւոյս արժան:

38 Անդ եւ ի բերձ վանս Արղընոյ,
Ոչ կանէի լընթեանըրոյ
Ուր եւ դըպիր եղէ յետոյ,
Նստապելով եկեղեցւոյ:

29 Ապա ըզպէտս հազոյն վճարեալ,
Փոխիր յաստեայ հայր իմ սիրեալ,
Որ ուղղափառն էր թաղուցեալ,
Զի ի նեղաջ կայր պոկուցեալ:

30 Որ զաւուրս իւր միշտ համբուրեայ,
Ըզդառնութիւն կուռ փորձեալեայ,
Եւ մեծ սովու միջադիւրեայ,
Զվերջին բաժակ լեղւոյն փորձեալ:

31 Բետոյ քեռիս յամին հազար,
Եօթն հարիւր որ միանայր,
Ընդ վաթճանորդ երոգդ համար,
Գրուիր մահու շապրեալ յամայր:

32 Եւ զի վաղման օդն իմ քեռւոյ,
Դիպիր ի վանս իսկ Արղընոյ,
Ուստի թաղիւր մերձ հօր իւրոյ,
Անգ առ դըրան եկեղեցւոյ:

33 Այն զի քեռիս զթով սրտին,
Դաստարակ զճառ իմ անձին,
Վասն այն զանուն հօրս յարկին,
Թողեալ՝ առ ի վճեռւոյս Նուրաին:

34 Ի նոյն վայրի հնքն Յավակիմ
Որ էր նմիրակ ի գաւառն իմ,
Սուրբ Յակոբայ որ ի Սաղիմ,
Գաւթ ցաւցանէր ի վերայ իմ:

35 Եւ յարէր զիս յիմ նահանգ,
Սուրբ Գաղաթին տեման փափաք,
Երբեք եղէ իսկ Սարկաւաք,
Ի Դամասկոս մայրաքաղաք:

36 Ընդ որ յետոյ անուստ ելի,
Յեքրուստղէմ յաւառ ուրբ շէրմի,
Ի տնտիս ի մեծ Պոյիս եկի,
Որպէս ի վեր անգր տասցի:

ՕՐԹԱՔԷՕՑ Կ. ՊՈԼՍՈՑ 4. ՆՍԱՎԱԿ Ք. ՍՐԱՊԵՆԱ,
13 Յունիս 1906 Միաբան Աստիճան:

ՎԵՐԸ:

1720—1775.

ՍԱՐԳԻՍ ԱՐՔԵՊ. ՍԱՐԱՓԵԱՆ

Ե Ի Ի Ի Դ Ե Մ Ե Ն Ե Կ Ը

Ծննդն յայնքն:

Երբ Բարզէն Վ. ի հրատարակած «Երկ-
հանէս կոչում Պատրիարքի կենսագրութիւնը»,
(Վիեննա 1904) կարգացի, մտադրութիւնս
գրուեց կոչում աշակերտներէն նշանաւոր ան-
ձնաւորութիւն մը, Սարգիս Վ. Սարափեան, վա-
ղուց ծանօթ գրեթէ միայն իր հրատարակու-
թիւններովն, երբ մահուանց անոր մանրամասն
կենսագրութեան գոյութիւնը կը ծանուցանէր
բանասէր վարդապետը (էջ 202, 218): Ան-
տարակոյս շատ նոր տեղեկութիւններ ամփոփած
պիտի ըլլար սոյն կենսագրութիւնը՝ Սարգսի եւ
իր ժամանակին գեղեցիկութիւնը:

Այս կենսագրութիւնը կը պահուի Անտո-
նեան Յարգելի Միաբանութեան Միջոցաւոր
(Կ. Պոլիս) վանքը: Իմ խնդրանքս՝ եւ բարեհաճ
թղթաւորութեամբ աշուհաւոր գերապայծառ
Աբրահամ Գեղայ. Միասեբեան Զ. Ռաֆայէլ Թ.
Վ. ի վանքին արգիւնաւոր Մատենադարանա-
պետն ու Դիւանապետը՝ Գեղ. Զ. Իսահակ Ք.
Սարգեան, յանձն առաւ սոյն կենսագրութիւնն
ընդօրինակել եւ տպագրութեան սրբագրու-
թիւնները հոգաց ամենայն խղճմտութեամբ:
Կենսագրութիւնս հրատարակուեցաւ «Հանդէս
Ամսօրեայ» ի 1906, 205, 250, 325. եւ
1907, 7, 47, 76, 109, 169, էջերուն մէջ:

Սոյն կենսագրութիւնը տպագրութեան
տալու ժամանակ՝ զիտաւորութիւնս էր ինծի
մատչելի վաւերագրերնով անոր ստուգութիւնը